

ТОЙМ

2000 онд Монгол Улс “Монгол Улсын шүүх эрх мэдлийн Стратеги төлөвлөгөө”-г баталсан бөгөөд энэхүү төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэхэд нь туслах зорилгоор АНУ-ын Олон улсын хөгжлийн агентлагаас Шүүх эрх мэдлийн шинэтгэлийн хөтөлбөр (ШЭМШХ)-ийг санхүүжүүлж, АНУ-ын Муж улсуудын шүүхийн үндэсний төв хэрэгжүүлж байгаа юм. ШЭМШХ-ийн үйл ажиллагаа 2001 оноос 2006 он хүртэл үргэлжилсэн.

Хөтөлбөрийн үйл ажиллагаа:

ШЭМШХ-ийн үйл ажиллагаа нь шүүх, шүүх эрх мэдлийн бусад байгууллагуудтай ажиллахад чиглэж байгаа бөгөөд дараахь зургаан гол арга хэмжээнд гол анхаарлаа хандуулж байна:

1. Шүүхийн хараат бус байдлыг бэхжүүлэх

Шүүхийн ерөнхий зөвлөл (ШЕЗ)-д Монголын нөхцөлд тохирох үйл ажиллагааны журам боловсруулахад нь тусалцаа үзүүлж шүүхийн захиргааны ил тод байдал, үр ашгийг дээшлүүлэхээр ажиллаж байна. Түүнчлэн орон нутгийн шүүхийн тамгын газар хэлтсийн дарга нарт нэгдсэн бодлогоо хэрэгжүүлэх чадавхи эзэмшүүлэхийн тулд сургалт зохион байгуулж байна. ШЭМШХ-ийн тусламжтай Монгол Улс нийт 61 шүүхээ автоматжууллаа. Шүүх бүр дээр хэргийн менежментийн ажиллагаа, бүртгэл болон хэрэг хуваарилах ажлыг автоматжуулан, мэдээлэл лавлагааны төвүүд байгуулж, бүртгэлийн менежментийн үр ашгийг дээшлүүлэхэд тусалцаа үзүүлж байна. Үүний үр дүнд ил тод, шуурхай байдал сайжирч, шүүн таслах ажиллагаа гаднын нөлөөнд автах магадлал багаслаа. Шүүх бүрт байгуулсан мэдээлэл лавлагааны төвүүд нь хэргийн талууд, тэдгээрийн өмгөөлөгчид болон олон нийтэд хэргийн тухай мэдээлэл авах боломж олгож байна. 2005 онд мэдээллийн нэгдсэн сан байгуулагдаж, хэргийн тухай мэдээллийг интернетээр авах боломжийг бүрдүүлсэн.

2. Хуулийн байгууллагуудыг чадавхижуулах

Шүүхийн ерөнхий зөвлөлийн төсөв боловсруулах чадавхийг сайжруулж, хэргийн тухай мэдээлэл бүхий үндэсний хэмжээний мэдээллийн сан байгуулна. ШЭМШХ мөн Улсын Ерөнхий прокурорын газрыг менежментийн чадавхи дээшлүүлэхэд, Монголын Өмгөөлөгчдийн холбоог гишүүдийнхээ ёс зүйг хянаж, чадварыг нь дээшлүүлдэг Баар-ын холбоо болоход

ШЭМШХ нь эрх зүйн тогтолцооны үйл ажиллагааг зохицуулах гол хуулиуд болон Улсын Дээд шүүхийн тайлбаруудад санал зөвлөмж өгсөн болно.

Түүнчлэн хүний эрхийн олон улсын стандартын хэрэгжилтийг хангаж, хуулийн байгууллагуудын үйл ажиллагааны уялдаа холбоог сайжруулах үүднээс хуулийн гол гол зүйл заалтыг нэг мөр хэрэгжүүлэх тухай шүүх, прокурор, мөрдөн байцаагч нарт зориулсан хамтарсан гарын авлага боловсруулж байна.

3. Сургалт ба хууль зүйн үргэлжилсэн сургалт

ШЭМШХ нь хуульчдыг давтан сургах үүрэг бүхий Хууль зүйн үндэсний төвд менежментийн чадавхи бий болгож, бэхжүүлэхэд туслаж байна. ШЭМШХ болон ГТХАН-ээс бэлтгэсэн сургагч багш нар ХЗҮТ-ийн багшлах бүрэлдэхүүний үндсэн хэсэг болсон. ШЭМШХ ХЗҮТ-д ёс зүй, гэр бүлийн хүчирхийлэл зэрэг чиглэлээр шинэ сургалтууд зохион байгуулахад нь тусалцаа үзүүлж, сургагч багш нарын чадварыг дээшлүүлж, хөдөө орон нутгийн шүүгчид болон бусад хуульчдад зориулсан шинэ сургалтууд явуулна.

4. Хуульчдыг сонгон шалгаруулах тогтолцоо

ШЭМШХ нь ХЗДХЯ-ыг улсын хэмжээний анхны сонгон шалгаруулах шалгалтыг шударга, ил тод байдлаар зохион явуулахад тусалцаа үзүүлсэн. ШЭМШХ мөн шалгалтын зохион байгуулалтыг сайжруулж, хараат бус байдлыг хангах хуулийн нэмэлт өөрчлөлт боловсруулахад тусалдаг.

5. Хуульчдын ёс зүй

Шүүх эрх мэдлийн шударга байдлыг бэхжүүлэх талаар хэд хэдэн чиглэлээр ажиллаж байна. Авилгалын чиглэлээр ажиллаж байсан туршлагатай АНУ-ын прокурор хэрэг бүртгэгч, мөрдөн байцаагч, шүүгч, прокуроруудын үйлдсэн гэмт хэргийг мөрдөх үүрэгтэй Улсын Ерөнхий прокурорын дэргэдэх Мөрдөн байцаах албатай ажилласан бөгөөд ШЭМШХ-ээс тус албыг хэрэгцээт тоног төхөөрөмжөөр хангаж, сургалт зохион байгууллаа. Түүнчлэн шинээр байгуулагдсан Шүүхийн сахилгын хороог тоног төхөөрөмжөөр хангаж, сургалтууд зохион байгуулсан. Шүүгчидтэй сахилга, хариуцлага тооцох боловсронгуй тогтолцоо бүрдүүлэхийн тулд Шүүгчийн ёс зүйн дүрэм болон Шүүхийн тухай хуулийн төсөлд зөвлөмж өгсөн.

6. Эрх зүйн сурталчилгаа

Эрүүгийн байцаан шийтгэх хуулийн дагуу эдлэх эрхийг нь иргэдэд сурталчлан таниулах зорилгоор ГТХАН болон “Пакт” ТББ-тай хамтран телевизийн “Хуулийн цаг” цуврал нэвтрүүлэг бүтээсэн нь хамгийн олон үзэгчтэй нэвтрүүлэг болсон. Мөн энэ сэдвээр хөдөөгийн иргэдэд зориулан радио цуврал нэвтрүүлэг хийсэн нь шилдэг нэвтрүүлгийн өргөмжлөл авч радиогийн алтан фондод орлоо. Шүүхийн үйл ажиллагааг хэрхэн бичиж сурвалжлах талаар сэтгүүлчдэд болон хуулийн байгууллагын хэвлэл мэдээллийн ажилтнуудад зориулсан сургалтууд явуулсаар байна. Хандивлагч байгууллагуудын ажлыг уялдуулах, ТББ болон олон нийтэд эрх зүйн салбарын үйл ажиллагааны талаар мэдээлэх “Хуулиа дээдлэх нь” мэдээллийн хуудас гаргаж байна. Хуулийн байгууллагууд хэвлэлд тогтмол булан хөтлөхөд нь дэмжлэг

Төслийн удирдагч:

Роберт Ла Монт
Имэйл: ncsc@magicnet.mn

